

88159

Sällsynta fåglar i Sverige 1987 — rapport från SOF:s raritetskommitté

ERIK HIRSCHFELD

Föreliggande rapport är Raritetskommitténs (Rk) trettonde i *Vår Fågelvärld*. Den innehåller de flesta fynd av ovanliga fåglar som gjordes under 1987 och som godkänkts av Rk för publicering. I vissa fall har även äldre fynd medtagits. Anledningen till att dessa publiceras först nu är att de antingen kommit in för sent för att komma med i "rätt" årsrapport, eller att de först nu färdigbehandlats av raritetskommittén. Några arter som behandlas av Rk, t.ex. fjällabb utanför fjälltrakterna, publiceras i den allmänna fågelrapporten (Tyrberg 1988).

Några nyheter har införts i rapporten: De gamla fynden listas numera — för att underlätta överskådligheten — efter kommentaren till årets fynd. Artens ursprungsområde — eller den del av ett ursprungsområde som en fågel kan tänkas ha kommit ifrån — anges mycket kortfattat inom parentes innan kommentaren inleds. Efter de godkända fynden kommer en lista på de arter som inte ansetts ha nått landet spontant, och där efter följer dementier, rättelser och för publicering icke godkända fynd.

Upplysningar önskas

Den uppmärksamma läsaren kanske märker att några rariteter från 1987 inte finns med i denna sammanställning. Det kan ha två orsaker: endera har de inte rapporterats till Rk, eller så har Rk bordlagt rapporterna i väntan på mer information om observationerna. I båda dessa fall tar Rk tacksamt emot upplysningar och foton från observatörer. Skicka dessa till sekreteraren (adress nedan). Vi är speciellt intresserade av upplysningar om en amerikansk skogssnäppa på Öland i maj 1987, observationer av pelikaner längs ostkusten i oktober och november 1987, en träsk-sångare på Öland i oktober 1987, en ytterligare sibirisk järnsparv på Öland i oktober 1987, några större piplärkor likaledes på Öland i oktober, en

citronärta vid Ottenby 26.10 1987 samt foto av en dvärglärka från Öland i april 1984.

Rekordstort antal rapporter

Trots att vissa arter strukits ur rapporteringslistan har antalet rapporter ökat. Totalt fick Rk in rapporter om 464 olika observationer. Av dessa godkändes 375, underkändes 59 samt bordlades 30. Den låga andelen underkända observationer (15%) tyder på duktiga amatörornitologer i landet. Vi noterar emellertid att nära 10% av de fotografier vi granskade vid ett tillfälle var felbestämda!

De flesta rapporterna kommer från ornitologiskt välbesökta landskap som Skåne, Öland och Halland. De landskapen har också flest iaktagna arter: av 426 i Sverige anträffade arter har 367 setts i Skåne, 362 på Öland och 334 i Halland.

Två arter nya för landet påträffades under 1987, nämligen kohäger *Bubulcus ibis* och nunstenskvätta *Oenanthe pleschanka*. Båda var väntade. Ytterligare två, blånäktergal *Luscinia cyane* och amerikansk skogssnäppa *Tringa solitaria*, är fortfarande under behandling. Annars kommer 1987 att kommas ihåg för rekordstora mängder klykstjärtade stormsvalor och tärnmåsar i september och en helt fantastisk oktobermånad med fynd av en mängd östliga rariteter.

Ändringar i rapporteringslistan

Från och med 1988 behöver följande arter inte rapporteras till Rk: vitnäbbad islom, klykstjärtad stormsvala, ägretthäger, prutgåsa av rasen *hrota*,

SOFS raritetskommitté (Rk) sponsras av:

delning av de daterade fynden är januari (1), februari (1), maj (2), juni (3), juli (2), augusti (4), september (2), oktober (1) samt november (1).

Vadarsvala *Glareola pratincola* (9 — 1)

Hl: 1 ex. hamnutfyllnaden, Halmstad, 24.6 (Stefan Nilsson).

(Kontinental Europa). Arten uppträder företrädesvis under sommarmånaderna.

Obestämd vadarsvala *Glareola pratincola/nordmanni* (33* — 2)

Hl: 1 ex. Getterön 3.7 (Mikael Nord).

Upl: 1 ex. Ledskär 5.6 (Peter Ståhl, Siw Rattamaa).

(Europa och Asien). Ungefär hälften av de vadarsvalor som ses i landet artbestäms. Av de bestämda är fördelningen mellan vanlig och svartvingad ungefär lika.

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva* (3 — 1)

Hl: 1 ad. Morups Tånge 19—21.7 (Stig Jacobsson m.fl.) samt troligen samma ex. Getterön 22—24.7 (Stig Jacobsson, Anders Eriksson m.fl.).

(Norra Sibirien). Detta fynd är det första i Europa av en helt utfärgad sibirisk tundrapipare. I Storbritannien har endast fyra fynd gjorts av arten (Rogers 1987).

Obestämd tundrapipare *Pluvialis dominica/fulva* (11* — 2)

Öl: 1 ad. Ottenby 15.5 (Christian Cederroth).

(Norra Sibirien och Nordamerika). De skiljande karaktärerna mellan arterna varierar mer än man trott tidigare varför det tills vidare kommer att vara svårt att få igenom artbestämda, flygande tundrapipare hos Rk. Fåglar med intermediära karaktärer och uppenbara hybrider mellan ljungpipare och sibirisk tundrapipare har iakttagits i Storbritannien, Sovjet och Malta (Vinicombe 1988).

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis* (4 — 2)

Öl: 1 ad. Stenåsa 22.7 (Staffan Rodebrand).

Hl: 1 ad. hamnutfyllnaden, Halmstad, 12—13.7 (Thomas Lundquist m.fl.).

(Nordamerika). En av de vanligast förekommande transatlantiska vadarna i Storbritannien men fortfarande mycket sällsynt hos oss. De svenska fynden är gjorda i maj, juni, juli (2), augusti och oktober.

1986. *Gil*: 1 ex. Yttre Stockviken 28.5 (Mats Gärin).

* i totalsiffran ingår även till arten bestämda individer.

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* (47 — 2)

Hl: 1 ad. Getterön 21—22.7 (Stefan Johansson, Johan Wallander m.fl.).

Öl: 1 ad. ♀ Ottenby 15—16.7 (Noel Holmgren, Anders Kvist).

(Nordamerika och nordöstra Sibirien). Tidpunkten för årets fynd är normal för adulta fåglar medan ungfåglar dyker upp i augusti—oktober. I Norge har tuvsnäppobservationerna ökat markant under senare år (Bentz pers. medd.), men någon liknande utveckling kan inte spåras i Sverige.

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* (8 — 1)

Hl: 1 juv. Getterön 2.10—5.11 (Joakim Hellkvist, Ulrik Lötberg m.fl.).

(Nordamerika och nordöstra Sibirien). Den större beckasinsnäppa som stannat längst i landet. Tidigare fynd är spridda på januari, maj, augusti, september och oktober.

1959. *Hl*: 1 troligen juv. Trönningestranden, Påarp, 20.9 (Tage Jonasson, Hanna Nilsson). Det första fyndet i landet.

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis* (48 — 11)

Sk: 2 ex. Hasslarp 16—19.4 (Anders Lindén m.fl.).

Sm: 1 ex. Erstadskärret, Visingsö, 6.5 (Åke Ankarberg, Eric Öhman).

Öl: 1 juv. Ottenby 2.8 (Bo Söderström).

Gil: 1 ex. Kalbjerga, Fårö, 12—18.5 (Jim Sundberg m.fl.) och troligen samma Norrsund, Fårö, 14.5 (Elmer Hjalmarsson).

Hl: 1 ex. Morups Tånge 27.5 (Claes-Göran Cederlund, Ola Lindblad), 1 ad. Ramsjö kanal 27.6 (Stefan Lagerblad), 1 ad. Morups Tånge 8—11.8 (Rickard Andersson m.fl.), 1 ex. Getterön 29.8 (Mikael Nord m.fl.).

Vg: 1 ex. Hornborgasjön 11.5 (Åke Abrahamsson, Niklas Fällström).

Vstm: 1 ex. Gussjö bro 6.5 (Stefan Björklund, Åke Berg).

(Östra Europa). En mycket hög årssiffra. När skall den första häckningen konstateras? I de västra delarna av Sovjet och Finland expanderar arten, och i Danmark fanns en spelande fågel på norra Jylland i maj—juni 1986 (Olsen i brev).

1983. *Sk*: 1 ex. Fågelviks ängar, Trelleborg, 23.4 (Evert Åkesson, Gert Rosquist m.fl.). 1986. *Öl*: 1 ad. Skälgrund 1—2.5 (Anders och Barbro Widström). Årsumman för 1983 såväl som för 1986 blir då 7 ex.

Tereksnäppa *Xenus cinereus* (50 — 3)

Gil: 1 ex. Stockviken 25.5 (Mikael Ackerman, Anki Söderberg), 1 juv. Hamra 22—23.8 (Lars Jonsson, Tord

Lanz).

Vsm: 1 ad. Rockhammar, n.ö. Frövi, 30—31.5 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.).

(Finland och österut i Asien). Liksom för 1986 något under den normala årssiffran.

Wilsonsimsnäppa *Phalaropus tricolor* (3 — 1)

Vb: 1 ♀ Brånsjön, Vännäs, 16.5 (Lena Bondestad m.fl.).

(Nordamerika). Wilsonsimsnäppan är en relativt regelbunden transatlantisk vadare i Storbritannien men är ännu så länge förhållandevis sällsynt i Sverige. Det första fyndet gjordes också i Norrland. Månadsfördelningen är maj (2), juni och september.

1983. *Sk*: 1 ex. Foteviken 20.9 (Anders Jihmanner). Detta fynd blir nummer två i ordningen.

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius* (68 — 2)

Öl: 1 juv. Norrvik, Ottenby, 7.11 (Harald Persson, Anders Törnberg).

Gl: 1 ♂ Stockviken, Öja, 16—20.5 (Lars Jonsson, Jörgen Pettersson).

(Kusterna runt Norra Ishavet). Ett fåtal vårfynd finns tidigare, annars uppträder arten mestadels under senhöst och ibland vinter, dvs. på tider då den smalnäbbade simsnäppan normalt har lämnat landet. I Finland observerades tre brednäbbade simsnäppor under våren 1987, vilket är exceptionellt många. De upptäcktes i samband med kraftigt sträck av arktiska vadare i maj (Hario i brev).

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Arten behandlas från och med 1987 inte av Rk.

1982. *Bl*: 1 ad. och 1 juv. Utlängan 30.9 (Tomas Daleke).

Boh: 1 juv. Hermanö 5.12 (Henrik Waldenström, Magnus Forsberg). 1985. *Öl*: 1 ad. Stenåsa 3.8 (Leif Dahlgren).

Hl: 1 juv. Grötvik 3.11 (Anders Wirdheim), 1 juv. Grötvik 4.11 (Anders Wirdheim), 1 juv. Laxvik 10.11 (Lars Svensson), 12 juv. Grötvik 7.11 (Anders Wirdheim), 2 juv. Lagaoset 10.11 (Lars Svensson).

Boh: 1 juv. funnen död Sote huvud 7.11 (Jan Uddén m.fl.) 1986. *Hl*: 1 ad. n. Mellbystrand 9.5 (Anders Wirdheim m.fl.), 1 ad. Påarp 11.5 (Alf Bengtsson), 3 ad. Laxvik 17.5 (Alf Bengtsson m.fl.), 1 ad. Påarp 19.5 (Alf Bengtsson, Tomas Bengtsson), 1 ad. Ijus fas Påarp 26.5 (Anders Wirdheim), 1 ad. Ijus fas Grötvik 21.9 (Anders Wirdheim).

Vb: 1 subad. Ijus fas Stora Fjäderägg 27.5 (Ralf Norberg, Christer Olsson). Totalsumman för 1982 blir 110 ex., rekordåret 1985 totalt 642 ex. och för 1986 59 ex. Se även "Rättelser 1986" (nedan).

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus* (45 — 5)

Sm: 1 ad. Sunnerby-Lundholmen, Vrigstad, 11.5 (Jan

Andersson m.fl.).

Öl: 1 3K Stenåsa 7.5 (Bertil Breife m.fl.), 1 juv Sebybadet 11.10 (Per Ålind, Thomas Landgren).

Hl: 2 ad. sträckande Gubbanåsan 27.5 (Mikael Nord).

(Lokalt i Nordeuropa samt kring Medelhavet och österut). Ett tämligen normalt uppträdande. Två till nio par häckar årligen i norra Östtyskland (Klafs & Stübs 1987).

1985. *Sk*: 1 ad. Båstad 21.4 (Claes-Henrik Rosell).

Sotvingad mås *Larus atricilla* (1 — 1)

Bl: 1 juv. Utlängan 4 och 6.10 (Niklas Holmström, Anders Eriksson).

(Nordamerika). Första fyndet av denna art gjordes i Göteborg i januari 1964 (Albrektsson och Bertsson 1965). Den är nära nog årsviss i Storbritannien där totalt nära 50 ex. noterats.

Präriemås *Larus pipixcan* (4 — 2)

Öl: 1 ad. Solberga 19—25.4 (Christian Cederroth m.fl.).

Vb: 1 ad. Umeå 17.5 (Stefan Ericsson).

(Nordamerika). De tidigare fynden har gjorts i maj, juni, juli och augusti och avser i tre av fallen adulta fåglar. Fynden är fördelade på Skåne, Gotland, Småland och Västmanland.

Tärnmås *Larus sabini* (52 — 16)

Sk: 3 juv. Kullen 16.9 (Mats-Åke Persson, Nils Kjellén m.fl.), minst 2 ad. och 1 juv. Båstad 16.9 (Göran Cederwall, Ulf Ståhle), 2 juv. Båstad 19.9 (Bertil Svensson m.fl.).

Hl: 1 juv. Glommen 2.8 (Jörgen Fagerblom, Jimmy Stigh), 3 juv. Gubbanåsan 15.9 (Lars Olausson, Bertil Breife m.fl.).

Boh: 1 juv. Hällö 15.9 (Jan Artursson), 1 ad. Hällö 19.9 (Jan Artursson), 1 ad. Hönö 26.9 (Claes Lööv, Jan Wahlberg).

Vb: 1 ad. Holmsund 28.5 (Thomas Sundström).

(Arktis). Ett rekordår för arten. Den septemberstorm som avspeglar sig i fynddatumen kom tydligen mitt i sträckperioden. Andelen adulta fåglar är betydligt högre än vad som noterades i ett samtida massuppträdande på Jyllands västkust (Olsen i brev). Augustifyndet av en juvenil fågel är anmärkningsvärt tidigt. Enstaka Östersjöfynd har gjorts även tidigare år.

1978. *Vg*: 1 ad. Mariestadsfjärden 16.8 (Claes Rundberg).

Ringnäbbad mås *Larus delawarensis* (2 — 1)

Öl: 1 2K Stenåsa 20.7 (Staffan Rodebrand m.fl.).

(Nordamerika). Första Ölandsfyndet av denna fiskmås-